

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Foi'a acésta ese in tóta Domineca,
— dar prenumerationile se priimesen
in tóte dilele.

Pretialu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
4 fi. pre unu triluniu 2 fi. in v. a.
Unu exemplarin costa 10 cr.

Tóte siodeniele si banii de prenu-
meratune sunt de a se tramite la:
Redatiunea dirigente a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimesea cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

Afara cu elu!

S'a gata tu timpulu acum'a
De-a mai trece cu mintiun'a,
Care va sì-a ne 'nsielá
Pe colo pela Pest'a, —
Cà in dicta-unu voinicelu
Striga: 'ndat' afar' cu elu!

Déca unulu adi amice
Cà-e romanu onestu ti-ar dice,
Pe candu scii cumu-cà-a cercatu
Sà se faca renegatu, —
Pre unu astu-feliu de misielu
Prinde-mi-lu sì-afar' cu elu!

Unulu vine ca sà-ti céra
Imprumutu vre-o miisiora,
Dar' in locu de garantia
Dice, cà pre omenia. . . .
Cà-ci te crede de-unu vitielu, —
Dar' tu dà afar' cu elu!

Déca scii ca sì cutare,
Dice, cà romanu mai mare
De cătu elu nu s'a aflatu
Càtu e tiér'a de 'mperatu, —
En privesce mi-lu nitielu
Si pe urma-afar' cu elu!

Candu colo pr'in comitate,
Unde-e multa nedreptate,
Vre-unu Vladica se-ostenesce
Pre guvernu de mi-lu cinstesce, —
Nu cautati cà-e tenerulu,
Ci de locu afar' cu elu!

La o femeec cinstita
Déca vine-asiè vre-o vita

De flencau sì-i lingusiesce,
Ca sà-o 'nsiele-apoi firesce, —
Pre unu astu-feliu de catielu
Dómna 'n data-afar' cu elu!

Pre colo pr'in consistoriu
Déca vedi tu asesori,
Cari-su pusi pentru moralu,
Bataru insi-si facu scandalu, —
Unoru astu-feli murderai
Dì li 'ndata-afar' cu ei!

Unulu vine, te petiesce,
Sì-ti jóra cà te iubescce,
Dar' de locu te sì intréba:
„Càtu-ti este zestrea draga?“
Vedi acel'a e-unu misielu, —
Da-i dar' iute-afar' cu elu!

Déca scii de cel'a, care
Dice for' de rusinare,
Natiéi cà a lucratu,
Sì castigu nu-si-a luatu, —
Pre astu-feliu de talharelu
De urechi sì-afar' cu elu!

Pre partid'a nationala
Multi o cam ducu pr'in imala,
Sì-apoi totusi domnialoru
Dícu cà-avemu conducatoriu,
Pre-unu asiè mamecucelu
Ha, ha, ha, afar' cu elu!

Póte sà ti se intempe
Sì vre-unu vespe sà te 'nghimpe,
Cà 'ntre-albinele cel' mici
Mai e căte-unu priculiciu,
Care fiindu cà-e tientiarelu, —
Dà-i unu fumu sì-afar' cu elu!

Diet'a Ungariei d'in 22., 23. 24. Fauru nou a. C.

Presedinte: Pavelu Somsich, notariu: Petru Mihaly. Presinti: abia diumetatea parte a dloru deputati, — ici coilea si cete unu deputatu romanu.

La ordinea dîlei: desbaterea generale asupr'a „legei electorale.”

Oratori: e. Szapáry, ca referințele comisiunii, anunță, cumucă are onore a presentă „legea electorale”, carpita cu multe petee nuoane bune și frumos, — și róga o. Casa, ca să se milostivescă a o luă în desbatere atâtă generale, cătu s' speciale. (Bravo! din partea mamelucilor. Sgomotu mare în opoziție.)

Col. Tisza (vatavalu opoziției magiare): Me miru de înaltulu guvernului, cumu are neobraznică, de a presentă Casei ună carpitura ca astă de facie, și inca cu rogarea, ca să se priimășca. Eu din partemi de asiu fi afilat-o în gozu, neci de acolo nu asiu fi luat-o. Deci rogu pre o. Casa, ca proiectul prezintă să-lu respingă cu acea îndrumare, ca maritulu guvernului batendu-si capulu mai multu în cestiunea astă, să ni prezintă unu altu proiectu de lege, care ne-aru potă face mai multa onore.

V. Tóth, ministrulu internalorū: O Casa! Eu am luerat în cestiunea de facie, ca muierea cea harnica; am adausu și carpitu. (Helyes, igaz, din partea mamelucilor.) Să decumu-va n'am facutu ceva nou și mai bunu, cumu pretindu cei din opoziție, — astă am facutu-o numai din consideratiunī mai înalte politice. . . (Eljen, din dréptă.) Am conservat și mai incolo cucerile alegatorie în Transilvania, prin astă — sum convinsu — am facutu servitie nemarginite atâtă partidei deachiste, cătu și cei opoziționali; pentru că *numai estu-modu se potu eschide revolutionarii de romani din parlamentulu acestă*. (Helyes!) Ve intrebui deci cu totu respectulu, ore mai voiti DVOSTRE să auditi pre unu Maceiaru tienendu aici, în sanctuarul acestă, cuventari dacoromanesci, și inca și aceste în limbă cea dura — vala chă? ? ? (Nu voim ună cu capulu! Să traiése oratoriulu, striga tōte gurele magiare.) Asiè credu și eu, că nu voiti, pentru că v'ati saturat de elu. (Asiè este!) Asiè dar déca nu voiti, ve rogu să priimeti proiectul de lege. (Lu-priimim cu touj; l'am priimit inca in elubu; să traiése ministrulu, striga mameluji. — Nekünk nem ez a kifogásunk ellene, obsérva stangacii.) Hát mi? ve lasu dara să vorbiti mai incolo. (Helyes din stangă, sgomotu in dréptă. Ministrulu si-ocupa loculu. Deák eu turmă de mameluji grăbescu ca sa stringa māna cu ministrulu.)

D. Irányi: (vatavalu opoziției extreme magiare.) Am să spunu eu, ce are opoziție contra proiectului. Aveam acea contra, cumu-că prin acestu proiectu de lege se asecură omnipotintă guvernului și a partidei sele și pentru venitoriu. Eu din partemi recunoscu necesitatea de a respectă interesele romanilor transilvaneni, pentru că tocmai noi opoziționalii aveam mare trebuintia de ei. (Din dréptă da, da, voiti a ve aliă cu ei și a returnă guvernului!) Ma desă sum din creseetu pone in talpe magiaru, totu-si trebuie să recunoscu, cumu-că legea

electorale din Transilvania inca in anul 1848. s'a adusu numai pentru asuprarea romanilor! (Asiè e din stangă extrema. A titkokat gondatlanul kifecseli, din partea mamelucilor.) Nu vi este destulu, cumu-că prin politică cea prăsta ati instrainat pre croați, ei voiti a atietiā in capulu nostru și pre romani? (Sgomotu in dréptă. Consentire in stangă estr.) Pote să fia cine-va magiaru bunu și să urășca pre romani, dar' barbatu de statu intieleptu neci ună data. (Ministrii ca opariti toti fugu afara.) Deci respingu proiectulu.

Sigismundu Papp (romanu de partitulu guvernamental): O. Casa! Proiectulu de facie desă e asupritoriu pentru romani, eu totu-si aflu in elu multu bine, deci *lu-priimescu pentru desbatere speciale.*(!) Numai ceva am inca de observat. (Haljuk!) In anulu trecutu, candu m'am esprimat, că toti aceiă, cari nu se indestulesc cu legile aduse aici in Pestă, să mărgă in numele lui Ddieu — la Bucuresci și Petersburg, marturisescu sinceru: am gresit; dar' sciu prébine nu ve ve-ti miră pre tare de astă, decum-va veti scă. cumu-că eu atunci eram dupa prandiu și vorbirea de atunci am tienutu-o — dupa pocale. Fiindu acumă trézu, afirmez altu-ceva, dicu adică acumă și inca seriosu: cumu-că toti aceiă eari nu voiesc a imparti cucerile electorale in Transilvania dupa proporțiunea poporatiunei, — sunt ómeni fore sufletu, fore dreptate și fore Ddieu; deci acestiă să mărgă in scirea Domnului — nu la Bucuresci, că-ci acolo voru să dee de draculu, ei in Mongolia, Scythia, de unde au venit. (Ej, ej, Zsiga băesi, kend most már részeg, és a minap volt józan. din tote partile.) Ba dieu io nu sum bétu; altu-cum me imbetati voi cu vorbele vóstre. La naib'a, neci nu facu multa vorba, vedu cumu-că in lumea astă n'am ce caută dreptate, deci me ducu să o cautu in cea-l-alta (din tote partile: bine, faci du-te, o prinde și o ada in cōcea, să-i vedem si noi faciea.) Inse eu decumu-va me voiu ducu, să sciti, cumu-ca mai multu nu-mi vedeti barb'a (Ejnye, ejnye!) Dar' fiindu că vi sum asiè dragu, nu me ducu necairi, ci mai bine siedu diosu (Helyes!), și priimescu proiectulu dlui ministru Róth Vilmos. (Eljen din dréptă. Ilaritate mare in stangă.)

Eug. Mocioni (prima data ca deputatu): Voi fi seurtu, că-ci n'am să vorbescu dupa cele dise de dlu Irányi, ei numai atâtă vi spunu, cumu-că eu voiesc „sufragiu universal.” Altu-cum consentiescu in tote cu dlu Irányi. (Helyes.) Despre autonomia Transilvaniei va vorbi fratele Alesandru. (Sgomotu din tote partile.)

Bar. Kemény: Eu vedu a fi legea prezintă de cea mai liberale și drépta chiaru pentru valachii din Transilvania. Ei potu să aléga dupa legea astă 10 deputati. Au ce voiescă a pretinde mai multu? . . . candu ei nu voiescă a alege neci unulu, — noi li damu de diece ori atâtă. . . Nu este ore astă cea mai mare loialitate dela națiunea magiara? (ugy van, helyes!) Nu este ore dreptu, ce se pote pipăi cu mană? (Eljen!) Deci priimescu proiectulu, ca celu mai dreptu și salutariu, ce numai pote există in lumea ungurășca. (Vivat!)

Alesandru Mocioni: O. Casa! (Halljuk!) Sgomotu. Presedintele trantesce clopotulu de mésa. Mameluji de afara fugu in ruptulu capului toti in

launtru, și stau cu gură cascată în giurul oratorului.) On. Casa! (tacere adunca) Guvernul vine cu un proiect de lege, recomandându-lu de cel mai drept să salutari pentru patria comună. Nu sciu voiesc ore cu elu numai să amagăse lumea, să intru adeveru nu e capabilă a face altul mai bun? Dar' de cauți barba cea de aură a lui ministrul de interne, nu voiesc a presupune casulu estu d'in urma; că ei scim cu totii prébîne, cum că omulu, a careia numai incalciumile sunt negre, er cele-l-alte tóte rosii, său pardonă aurie, e impossibil să nu aiba aceea insusire, ca numai chiaru să prin calitatile aceste să poată imbetă pre cei cari apartin de partid'a unicului inteleptu, mosiului vostru Deák. Că-ci „magna vis est auri“... cele-l-alte le sciti, fora carte, nu e necesitate deci să vi-le recitezu. (Capulu ministrului se totu aprinde, pare că barba-i de aură se topescă tóta. Halljuk, d'in stang'a, vaetu să crăsnirea dintiloru in drépt'a) In ochii mei inse nu scăpesce dlu ministrul pe lunga tóta lucetă sa; deci eu am să facu observatiunile mele francu și fore resvera. (Halljuk, d'in oposiție; dora nu va vorbi totu-si ca ceia-l-alti revolutionari, să-lu auscultamu, d'in drépt'a.) Proiectul de facie asecură omnipotentă casteloru celoru cu pele de cane, contră majoritati poporului; (Sgomotu.) dă dreptu și pentru venitoriu uniunei „trium nationum“, ca să asuprăsească și mai incolo pre poporul român, — numai cu acea deosebire, că in trecutu l'a batjocorită nu numai cu băta, ci și cu legile, er' acumă va să-lu batjocorărescă cu — *constitutiunea*, ce o dicesti a fi de cea mai liberale in tóta Europ'a; er' poporului, care v'a sustinutu totu deun'a cu sangele seu, i dati și pentru venitoriu dreptu resplata pentru binefaceri — selav'ia. ... Ce sentiu de dreptate, ce loialitate magiara?! Au nu vedeti ore, cumu-că astădi sunteti mai tirani și selbateci, decătu ori s'candu: pentru că de ati maltratatu națiunea mea in trecutu, poteti ave totu-si acea excusare slabă, cumu-că atunci era și spiritul tempului; dar' astădi — in tempulu egalitatii, fratietatii și libertatii — cu ce ve poteti ore excusată? ... (Sgomotu; acesta inca e și valachu, casi ceia-l-alti,) Rusine, de trei ori rusine! (Sgomotu mare, presedintele insediar bate clopotul într'o urechia. Striga cu totii: nu-lu potemă ausculță, ni fome, mergem cu totii a casa.) Vi fome? vi dau totu dreptulu, — dar' numai de nedreptati! Er' de dreptate fugiti ca draculu de tamăe. (Sgomotu. Mai departe nu auscultamu. Pulszky: bine, că nu vorbesc de autonomia Transilvaniei, — să-lu auscultamă mai departe. E usioru la tine, că ti-e grosu nasulu ca talpă calciumilor; dar' noi, vai de noi, toti suntemu opariți, i respunde unu ințintenat.)

Presedintele: dechiara, cumu-că și lui e fome precum la majoritate, deci lasă pre deputati să fuga cu toti la birturi, pentru-ca să-si imple stomacul; d'in aceste considerații siedintă o ridică.

DECLINATIUNEA.

cuvantul „priculiciu“ fiind neregulată, pentru chiașificarea opiniunei publice, éta o publicamu aci:

Nominativus: **priculiciu** (quis?)

Genitivus: **infalibilu** (cuius?)

Dativus: **providentialu** (cui?)

Accusativus: **pictus masculus** (quem?)

Unică regularitate: Accusativus est aequalis cum nominativo.

Resplata.

En priviti cumu se cinstescu
Slugile ce se jertfescu
Pentru nesce 'mpilatori,
De popore-ucigatorii, —
Cum li se ridică 'n nuoru
Monuminte de marmoru.

Er' eroii nostri măi frate,
Ce-au luptat pentru dreptate,
Si tóta vieti'loru
Si-au jertfitu pentru poporu, —
Jacu trei palme sub pamantu,
Nu-au neci cruce la mormentu!....

PROVERBE.

1.

„Fii dreptu și nu te teme de nime.“ — La noi inse chiaru acelă n'au tema de nime, cari sunt mai misiei și mai pecatosi.

2.

„Omulu se cunoște după imbracaminte.“ — Cumu vei cunoște inse pre acei'a, cari sunt desbracati de tăti. ... ? !

3.

„Remani in patria și te hrancesc cu onore.“ — Căti sunt inse la „patria“ d'in Pest'a, cari se hrancesc ore cu onore?

4.

„Fericiti sunt cei seraci, că acelor'a va fi imperat'ia. ...“ Oare care? că-ci imperatiile la noi sunt a celor avuti, de să seraci de minte.

A. și B.

A. Apropos. Scii ce a facutu mai de unadi chiaru unu prenumerentu d'intre cei doi trei d'in Lugosiu ai „Priculiciului“, candu a cestiu in elu despre nunt'a lui **Vasilescu**?

B. Ce a facutu? rogu-te.

A. Ho să vedi numai! I'a scuipit pre „Priculiciu“ taman in cinstită'i fată, si a disu: ne apoi astă e chiaru o făoa de batjocura; am să o recomandă pilaritelor d'in Bud'a Pest'a și tiganilor d'in Tiér'a Romanescă.

Ce toasturi nebune pote să produca o sticla cu Champagnier.

Cu ocazia unei serbari la Turnu-Severinu vestitulu nostru poetu și publicistu teneru Gr. H. Grandea intr'unu toastu alu seu disu: că străbunii nostri nu au avut politica de bunu sentiu; cei d'antai inauguatorii inse a politicei de bunu sentiu in tiér'a romanescă sunt Costaforu și Boerescu (ambii ministrii actuali). Să traiescă dar' Costaforu și Boerescu! — Bravo! domnule Grandea, se vede că ai facutu experiente in pipaire, și ti-o credem, că fiindu Costaforu și Boerescu acumă la putere, te voru fi facutu și pre domnia ta să senti ore o punghulită cu galbeni? ... ori numai ca poetu ti-ai permis o — licentia poetica i?

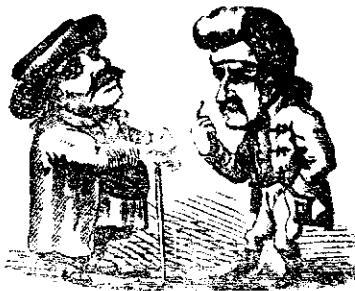
Deslegarea

gaciturei ilustrate d'in nrulu 6. este:

„BEUSZT APLECATU.“

Bune deslegari nu ni-au venit de nicairi.

TAND'A SÌ MAND'A.

T. Frate Mando, en spune-mi in ce constă fortia unui „priculiciu”?

M. D'apoi, după dîcal'a satenilor nostri, in aceea, că se pôte preface in ori-ce — dobitocu.

T. Ei mà, dobitocu, inse fore — **spiritu** . . .

M. D'apoi că dôra nu vei pofti, ca si unu dobitocu să aiba „spiritu” . . .

T. D'in coto frate Mando?

M. Dela Ilustritatile loru domnii Mocionesci sì dela Magnificent'a Sa dlu Babesiu, unde aflai sì pre Magnificent'a Sa dlu Vasîciu, ba inca in antisiambra zarii sì pre Spectabilitatea Sa dlu dela Priculiciu; daî tu de unde?

Eu vinu frate dela cetatiénulu Romanu, unde intelnii sì pre democratulu Hodosiu.

M. Cumu, cumu? pôte cesti'a, la cari am fostu eu, nu sunt dôra cetatieni democrat?

T. Mai scie-i pecatele loru; eu inse atât'a sciu, că democratii nostri romani, cari nu se tienu de cét'a lui Deák et Lónyai, neci unulu nu are titule sì predicate . . . cari nici nu convinu cu demnitatea unui cetatiénu liberu sì democrat.

M. Ei frate, pôte nu sciî, că liberalii nostri de astadi, sì mai cu séma cei „providentiali,” sunt mai aristocrati, de cătu chiaru sì ciocoii d'in tiéra??! . . .

TRÉNC'A SÌ FLÉNC'A.

T. Pentru-ce se urca „providentialulu” pe spatele lui Ventila și Danila? . . .

F. Pentrucă pe alti crestini nu-i pôte propagă pentru „infalibilitate;” sì pre spatele loru voiesce a se prezenta lumei, cătu e de înăre. . . .

T. Ai totu dreptulu, soro, numai să-ti spunu si eu ceva. — Vedi glum'a acést'a cu jupanii Ventila și Danila o face — pentru bani; chiar ei marturisescu, cumu-că glum'a li pro bani. — apoi sunt bietii siliti, n'ai ce te miră de ei, că-ci altcumu fore de bani providentialii — ar mori de fôme.

„Gur'a-Satului:” Nu v'am spusu, neveste, cumu-că să nu ve inamorizati mai multu de „providentialu?” ce faceti dar' vorba d'in elu, după ce a — capitulatu odata?

T. si M. Stăpane draga, nu scim u ce să facem u atât'a ne mai ogolesce. Bagsém'a nu se lapeda de noi, pone ce nu vei deschide pentru ~~zilă~~ un'a rubrica de osebita pentru totudeun'a.

„G.-S.: Apoi déca vi este asiè de dragu, si ~~zilă~~ se urca pe spinarele bietilor Ventila și Danila, ochindu-ve totu mereu: eu potu să vi implineșcu voi'a, numai să nu se pre sature de a totu cochetă cu voi... .

T. si F. Bunule stăpane! fia-ti gur'a de auru, că Dómne dreptu vorbesci.

La judetiu.

In ambitulu cancelariei unui jude siugulariu, la care tocmai intrase unu advocatul, stateau mai multi delicienți, cari acceptau ca să fia condusi inaintea judeului. Unulu d'intre acesti talharoi, trecendu-i pacient'a de a mai acceptă pone va să ésa advocatulu, vru să intre numai decâtul in launtru. Acést'a obrasnicia observându-o servitorul județiului, cu o saritura fù lunga elu si apucendu-lu de guleru, ilu trasc indereptu, dicendui: stai hotiule! pôte nu vedi, că mai este unul in launtru?!

Giguri-Miguri.

= Catra un'a dómna, care candu-va să fia tostu frumosă, si care portă numele de Traudafir'a, unu teneru neprinciputu, dar' credințu că exprime o galanterie, dñse odata: O dómna draga! cumu asi si dorita să te fia cunoscutu ca — **pupu**. . . .

= Imperatulu Iosifu II. caletorindu odata prin Ungari'a, avea datina a se lasă cu unii sì cu altii in vorba, pentru de a cunoșce si a află necasurile popoarelor. Cercandu elu odata si tribunalulu unui districtu, i pică pré la ochi teneretele persoanei, de care fù priimitu. — Cine esci domni'a ta? Iu-intrebă imperatulu. Presedintele tribunalului Maiestate! respunse cel'a. — Cine te a facutu presedinte pre domni'a ta? — Maiestatea Sa. regele meu. — Apoi déca elu te-a facutu, atunci firesce că trebue să remani; dar' ai dta bunuri? Presedintele cugetandu că va capetă ore-cari bunuri, dise: Ba nu am Maiestate! Fôrte bine, reflectă imperatulu, *baremi vei sei aperă si senti dorerile si necasurile omenilor seraci*. . . .

Meliti'a Redactiunei.

Mai dispunem cu urî completi d'in diurnalulu nostru dela inceputulu anului actuale.

Indreptare. In nrulu precedinte au trecutu cîte-va erori de tipariu, si anume: pe pagin'a 27. in a 3-a Convorbire intre Tand'a și Mand'a, sirulu alu 8-le in locu de: „dar seie unu picu” să se cîtescă: „dar' seii e unu picu”; totu a colo, sirulu alu 11-le in locu de: „Ba Dieu me gandiam, că avendu sorman'a” să se cîtescă: „Ba Dieu me gandiam, că va fi avendu sorman'a.” Apoi pre pagina 28. in Apelulu la advocatii romani sub not'a cu *) in locu de: „Adoramu” să se cîtescă: „Aderanu”.

Lui „Lauda-te gur'a” in Pest'a: Quousque tandem abutere infallibile (et tu ejus filius priculiciu) pacientia nostra? ? ! ! . . .

DSele I. S. in T.-B. (Banatul) Ba da, si chiaru d'in este motivu am facutu o excepție pentru DTa in cind'a responsului nostru generalu din nrulu 5. „Calindularul pentru anul curînt” nu l'am scos d'in cauza morbului, ca me bautușesc inca; fi bunu si értă pone la anul venitoriu, candu ti-lu vei poté procnră. La dorint'a expresa de „a-ti fi eu amicul DTel” (per ab invisis), ti respudu eu

„Ai să damu mana cu mana
Cei cu anima romana! . . . .

Te satisfacă ore?

Dhiu I. B. in B. — Ei frato! asta-data ren ai gâciu si reu ai ni-meritu . . . .

Dhiu I. F. in Pl. — Să stămu numai căru si să judecamu dreptu. Anumitulu Dna profesorul de teologia — in cătă noi ilu canóscem — totu nu va fi avendu atât'a reintă de susțetu si „invidiu”(?) ca să doe elevului seu calculu de „tertia” chiaru si in casulu, déca inelitia bine, dar' nu scie lingust. D'in este motivu „Conversarea DTel'le intre Tand'a și Mand'a” si a prefacutu in — posdari bune pentru focu!